

Viite Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta (HE
nro/2020 vp); asiantuntijakuuleminen 26.3.2020

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto

Esityksessä esitetään työttömyysturvalain (1290/2002) muuttamista väliaikaisesti.

Muutos koskee lomautetun henkilön oikeutta työttömyysetuuteen.

Työnhakijaksi ilmoittautuminen

Lomautuksella tarkoitetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 5 §:n mukaan työnantajan tuotannollisista ja taloudellisista syistä suorittamaa lomautusta. Lomautetut ovat työttömyysturvalain 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja työttömiä.

Työttömyysetuuden saaminen edellyttää **nykyisin**, että lomautettu, kuten muutkin työttömyysturvalaissa tarkoitetut työttömät, ilmoittautuu kokoaikatyötä hakevaksi työttömäksi työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon.

Työttömyysetuuden saaminen edellyttäisi **väliaikaisen muutoksen voimassaolon ajan** lomautuksen lisäksi työnhaun voimassaoloa lomautuksen aikana.

Työ- ja elinkeinotoimisto antaisi työttömyysetuuden maksajille työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle työvoimapoliittisen lausunnon lomautetun oikeudesta työttömyysetuuteen.

Muut työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittiset edellytykset

Lomautettuja koskevat **nykyisin** muutkin samat työttömyysetuuden saamisen työvoimapoliittiset edellytykset kuin muitakin työnhakijoita.

Työ- ja elinkeinotoimisto selvittää työttömyysturvalaissa tarkoitetulta yrittäjältä, onko työllistyminen yritystoiminnassa pää- vai sivutoimista. Päätoiminen yritystoiminta estää työttömyysetuuden saamisen. Päätoimisesti opiskelevalla lomautetulla henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen.

Lomautetun on oltava valmis vastaanottamaan tarjottua työtä, osallistumaan työ- ja elinkeinotoimiston kanssa työllistymissuunnitelman tai sitä korvaavan suunnitelman laatimiseen sekä toteuttamaan suunnitelmaa. Lisäksi lomautetun tulee osallistua työ- ja elinkeinotoimiston lomautetulle tarjoamiin palveluihin työttömyysetuuden jatkumisen edellytyksenä. Jos lomautettu kieltäytyy tarjotusta työstä, suunnitelmaan laatimiseen ja toteuttamiseen liittyvistä toimista tai palveluista, työ- ja elinkeinotoimisto arvioi, onko lomautetulla ollut pätevä syy menettelyynsä. Lisäksi selvitetään alle 25-vuotiaan lomautetun nuoren koulutukseen hakemisvelvollisuus.

Jos työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautuvan henkilön lomautus olisi alkanut 16.3.2020 tai sen jälkeen, hänellä olisi oikeus työttömyysetuuteen **väliaikaisen muutoksen voimassaolon ajalta** sen estämättä, mitä työttömyysturvalain 2 luvussa säädetään kokoaikatyön hakemisesta, muusta kuin työsuhteessa tehdystä työstä sekä työllistymisestä yritystoiminnassa ja omassa työssä. Oikeuteen saada työttömyysetuutta ei myöskään sovellettaisi, mitä työttömyysturvalaissa säädetään opiskelun vaikutuksesta ja ammatillisia valmiuksia antavaa koulutusta vailla olevaa nuorta koskevista edellytyksistä.

Lomautetun oikeuteen saada työttömyysetuutta ei sovellettaisi myöskään työttömyysturvalain 2 a luvun säännöksiä työstä kieltäytymisestä sekä työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan ja palveluun liittyvistä laiminlyönneistä.

Jos lomautettu henkilö kieltäytyisi työnantajan hänelle yksilöidysti tarjoamasta työstä, sovellettaisiin työnhakijan menettelyyn kuitenkin 2 a luvun säännöksiä työstä kieltäytymisestä. Kyse voi olla lomauttaneen työnantajan tarjoamasta työstä tai muun työnantajan tarjoamasta työstä.

Muutos nopeuttaisi erityisesti työn ohella opiskelevan ja yritystoimintaa harjoittavan lomautetun henkilön työttömyysetuuden hakemista ja saamista, koska opiskelua ja yritystoimintaa koskevia työvoimapolitiittisia edellytyksiä ei tarvitsisi selvittää. Koska muutos olisi määräaikainen, lomautuksen jatkuessa 31.7.2020 jälkeen henkilön työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset tutkittaisiin nykytilaa vastavasti.

Työ- ja elinkeinotoimistoissa muutos vähentäisi lomautusten suuresta kasvusta johtuvaa työtä ja siten nopeuttaisi työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoa koronavirustilanteen aikana.

Laati: hallitussihteeri Eeva Vartio